

גליון שיחת חברים מימי הנחל

י"א ע"י
איחוד האברכים הצעירים דחסידי ברסלב ירושלים
שנ"ע "מורשת הנחל"

פורים תשע"ב

גליון י'

נקודת החבר

שמואל אנשין

"הוא נחמתינו"

"צדיק!!"

המושג צדיק' בברסלב, הוא הרבה מעבר לאדם קדוש פועל ישועות, שהותיר אחריו ברכה בדמות ספרים קדושים.

עבורנו הצדיק הוא כל חיותנו וכל תקותנו, כי מעבר לעצות ולספרים שהותיר לנו רבינו, הותיר לנו יותר מכל אותו עצמו - את כוחו הגדול ואת רוחו החיה, וזהו אמנם מה שהפך את חסידי ברסלב בכל הדורות לחסידים "חיים" ביותר.

כי זאת עלינו לדעת שיחודה של חסידות ברסלב איננה בכך שהיא עשירה בעצות, כי רבינו בכוחו הגדול לא רק גילה לנו עצות נפלאות אלא גם מביא

אותנו לידי קיום העצה למעשה, וככל שמקורבים יותר להצדיק כך זוכים יותר שיחדיר בנו את אותו רוח דקדושה שיניע אותנו הלאה לקיום עצותיו, ואם כן פשוט וברור שכל השקעתנו צריכה להיות בה'התקשרות לצדיק' שמסוגל להוריד מאתנו את אותם מחסומים כבדים המונעים אותנו מכל דבר שבקדושה, וכדברי מוהרנ"ת ש'צריכין לשוטט ברחובות ובשווקים לבקש את שאהבה נפשי הוא הצדיק האמת'.

אך כפי גודל הענין כך גודל המניעות, ואם יש כאלו שלא מבינים מה חשוב כ"כ בהתקרבנות להצדיק, הרי שהבע"ד יודע גם יודע את גודל מעלת המתקרבנים להצדיק האמת, ויודע היטב שכשיתקרב אליו אדם לא תהא תקומה למכתו, ו"לא יהיה דרגא בעולם שהצדיק לא יביאו לכך" (חיי"מ 'מעלת תורתו' אות ש"ד), גם יודע הוא היטב שאפי' "הפחות שבאנשי אני מוליך אותו בדרך של צדיק גדול מאוד" (שם אות ש"ד 'מעלת המתקרבנים אליו'), ובהתאם לכך הוא גם מרכז את עיקר כוחו וחילותיו בכדי למנוע אותנו מלהתקרב להצדיק, וכדברי מוהרנ"ת שעיקר מלחמתו של המון עמלק הוא לנתק אותנו מהצדיק, הוא יניח לנו לעשות עבודות גדולות ולהשיג השגות נעלות, ובלבד שלא נתקרב לרבינו"ל.

ומי שכן יודע ומנסה להתקרב ולהתקשר להצדיק, אזי עוברים עליו כל ה'שבעה מימות', לא לחינם אמר לנו (שם אות ש"א) ש"אם היו לוקחים מכס היצה"ר היו הולכין ומקלחין צינורות מלאים דם", כי היצה"ר אכן יודע היטב שבזה תלוי ועומד כל תקותנו לצאת מחושך הגלות, ואם כן

נשאלת איפוא השאלה היאך זוכים לכך? היאך זוכים שרוחו של רבינו הק' תפעם בתוכנו? היאך זוכין להיות מהמיתה השלישית 'אפויים בלב' הצדיק, ולא רק מהאלה שבאין לשמוע תורה או לחטוף שיריים? והתשובה היא, בראש ובראשונה עלינו להכיר בכך! עלינו להכיר

שאנחנו בלי הצדיק איננו מסוגלים לשום דבר! וכלשון מוהרנ"ת בחי"מ: (שם אות רצ"ט) "כי לאחר שכבר הצדיק נמצא בעולם אי אפשר להתקרב להשי"ת באמת בשום אופן כי אם כשוזכין להתקרב אליו".

גם עלינו לדעת, שרבינו הוא זה ששב בתשובה עבורנו, והוא גם זה שמעלה את כל התפילות ובונה מהם את המשכן, וכשנכיר במציאות זו ונכיר בחיוניות שיש בהתקרבנותנו אליו, אזי יש לנו את כח התפילה שהוא הוא ה'בריה התיכון מבריה מן הקצה אל הקצה' בדרך לשבירת כל מידה והשגת כל השגה.

שהרי העיקר הוא התפילה, וכלשון הברורה של מורנו ר' נתן (ליקו"ה הל' שלוחין ה') "צריכין לשפוך דמעות כמים שיוזכה למצוא את הצדיק ולהתקרב אליו" ע"כ. וכפי שמסופר על ר' שמואל שפירא שפעם שאלו מאן דהו על מה

צריך לבקש ב'התבודדות', ענהו ר' שמואל: "חלק נכבד מהזמן תקדיש עבור ההתקרבנות לצדיק ויתר הזמן תתפלל על שאר הענינים!" כי אכן 'דאא ביה כוליה ביה'.

ואחר כך יש לנו כמובן את היסוד העיקרי בהתקרבנות לרבינו, הלא הוא דעתו הקדושה שהם ספריו הקדושים, המגלים לנו מה בעצם תפקידו ומה עלינו לעשות, ובכוחו של הלימוד בספריו לשנות אותנו גם ע"י עצם הלימוד בהם, [כשלומדים בהתקשרות אמיתית וברצון אמיתי להתקרב להשי"ת, ולא סתם כלומד חכמה ודרוש נאה] וכמסופר ב'כוכבי אור' (אנשי מוהר"ן אות י"ב) על מוהרנ"ת, שאחר ששמע מרביז"ל את התורה 'הניעור בלילה' (ליקו"מ נ"ב) [בענין הביטול לאין סוף ב"ה] רצה לצאת לשווקים ולעזוק "מה הם חושבים לעצמם, הרי יש רבי בעולם" וכו'. ומסביר ר' אברהם, שבעת אמירת התורה המשיך רבינו על מוהרנ"ת את כל ההשגות שעליהם דיבר באותה תורה, ומוהרנ"ת זכה להתבטל לאין סוף ב"ה, עד שמועצם ביטול היש רצה לצאת לשווקים ולעזוק כנ"ל. כי כאמור מעבר לעצות עצמן שיש לנו בספרי רבינו"ל, יש לנו את רוחו הקדושה המרחפת ומשוטטת בינות לדפים, והיא זו שיכולה לשנות אותנו בעצם הלימוד והעסק בדעתו הק'.

איברא, לאו כל אדם זוכה למה שזוכה ר' נתן לבטל עצמו כ"כ, אבל גם אנו אם נוזכר ללימוד בהם בחיפוש אמיתי אחר רוחו הק', נשתנה כולנו ללא ספק, וכפי שהיו מאנ"ש בכל הדורות שזכו לכך. ונסיים בתפילה, שנוזכר כולנו לנצח במלחמתו של מרדכי - הצדיק האמת, את המון עמלק הם

הקליפות והבלבולים המרחיקים אותנו מהצדיק, אמן. הערת הכותב: מן הראוי היה להקדיש מאמר מיוחד שיברר באופן יסודי את כל חלקי ההתקרבנות לצדיק, האהבה לצדיק, הביטול וכו', מכיון שהם יסודות שרבים נבוכים בהם, אך קצר המצע מהשתרע, ועוד חזון למועד.

דבר האיחוד

בשמחה עצומה התאספו האברכים החברים היקרים ל'סעודת ר"ח אדר', שהתקיימה בליל ב' דר"ח באולמי 'בית צבי' השוכן כבוד מתחת לבית מדרשנו הגדול. אחרי השיחה הנפלאה של הרה"ח יהושע דוב רובינשטיין שליט"א, שתיאר ביד אמן את עבודת אנ"ש בימי הפורים הק', פרצו כל הקהל בריקודים סוערים ועליזים לקול התזמורת השמחה, שנמשכה שעה ארוכה.

דומה שאין הכנה יותר ראויה לימי הפורים הקדושים מלשמוח בשמחה של מצוה.

אך אסור לנו לשכוח את המן עמלק וואם 'ער שטייט אויף אונו מיט א דראנג', ולכן נצא כולנו בחצות הלילה של ליל 'פורים דפרוים' אל עבר השדה אשר ליד קבר שמואל הנביא, שהוא קיים בפשיטות את מחיית עמלק ככתוב 'וישסף שמואל את אג' ונקיים מה שנאמר בשמואל 'ויזעק אל ה' כל הלילה'.

פרטים ראה בפנים הגליון

אל ישתטט אחד מן המערכה, כי בנפשנו הדבר!

א פריילאכן פורים!
העורך

סיפורי התקרבות

הפעם סיפור ההתקרבות של הרה"ח הנודע ר' שמואל הורביץ זצ"ל, לכבוד יו"ד דיליה – י"ב אדר, מתוך הספר 'ימי שמואל' שם מתאר באריכות נעים את כל ימי חייו, ועוד ספרים.

הרה"ח ר' שמואל הלוי הורביץ זצ"ל

והחלטתי במוחי: יהיה זה שיהיה, את הספרים האלה אני לא עוזב! אבל בכל זאת האדם הוא רק אדם, והמוח הוא לא תמיד על מדריגה אחת, ומפעם בפעם היו באים לי בלבושים שונים, אולי בכל זאת אני לא עושה טוב, אולי בכל זאת צודקים המתנגדים, והיו נתעוררים אצלי ספיקות ולא ידעתי מה לעשות, וראיתי שאין לי עצה אחרת רק לצעוק להשי"ת שינחני בדרך אמת, עד שהשי"ת היה עוזר לי בכל פעם לראות את החילוק הנוכח לעיל, ושאיני אחזיק עצמי במסירות נפש אפי' עם כל הבלבולים והספיקות.

וכך היה אלפי פעמים כמה שנים שהיו לי הספיקות והבלבולים, ואני הייתי מתחזק בתפלה וצעקה ושועה להשי"ת, ובתהלים הרבה, וכלימוד התורה ובקיום המצוות, והייתי תמיד משובח בין קודם שידעתי מאלו הספרים לבין אח"כ, והייתי מחליט בדעתי שבשום אופן לא אתן שיתקן אותי מאלו הספרים".

וכך עלה ונתעלה בדרכי רביה"ק ביתר שאת ועזו.

כמו"כ ידוע על נסיעתו במסירות נפש ממש אל משאת חיינו ציון רבינו הקדוש והנורא, שם נותרו לו חייו לשלל בדרך נס, הלא הוא כתוב על ספרו 'ימי שמואל' בארוכה, ואכמ"ל.

אחר חתונתו בא לגור ולהשתקע פה בעיה"ק ירושת"ו, והתרועע יחד עם אנ"ש דפה בחיבה עצומה, כן הירבה לנסוע לציון הרשב"י במירון ואף קנה שם דירה, בעשותו שם לילות כימים בתורה ועבודת ה'.

שמואל זכה וזיכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו בהוציאו לאור עולם במס"ג ממש את כתביו של מורינו ראב"ר"ן ספרו הנפלא 'ביאור הליקוטים', בו תווה דרך מיוחד להעמיק בספר הקדוש והנורא 'ליקוטי מוהר"ן', להוציא ממנו את המעשה אשר נעשה והדרך נלך בה. ואף הוא עצמו הדפיס ספר מיוחד בשמו יקבנו 'עלת חן', שם ליקט את כל הפירושים על תורה א' 'אשרי תמימי דרך', יחד עם התורה והתפילה שעליה, כדי שיוכל כל אחד אשר איוותה נפשו לילך עם התורה שיהיה לו הכל מוכן ומזומן לפניו כשולחן הערוך.

בערוב ימיו הסתגר בביתו ולא יצא ממנו כמעט רק לתפילות בציבור, וישב בביתו בעסקו בעבודת ה' ובהשגות אלקות.

נפטר י"ב אדר שנת תשל"ב בשם טוב, בהותירו אחריו משפחתו הברוכה ההולכים בדרך ה' ע"פ דרך רביה"ק, ונטמן במרומי הר הזיתים.

בנותן טעם לציון סיפור מופלא אשר אירע בהלווייתו. ר"ש ציוה לפני מותו שיוליכו אותו דרך ה'סילוואן' (הכפר הערבי למרגלות ה'כותל המערבי') ושם יעברו דרך מעין השילוח 'מקוה ר' ישמעאל כהן גדול' ואם יתאפשר יעשו לו שם את ה'טהרה'.

ואכן קיימו את דבריו והלכו עם המיטה דרך ההר ליד ציון האוה"ח הק', היות והיה שם דרך כבושה, והיה מסוכן מאד עקב המעבר הצר והמדרגות ואף הערבים אחרי הטהרה זרקו עליהם אבנים...

'מי יתן והיה לבבנו זה ליראה אותו כל הימים' - לבו הנוער והחם של ר' שמואל לכל דברי רביה"ק וקיום עצותיו בתמימות ופשיטות במסירות נפש, הלוואי וזוכה גם אנו למעט דמעט, אשרי לו!

נולד בט"ז בשבט שנת תרס"ה, בעיה"ק צפת ת"ו, לאביו הרה"ח ר' ישעי' בן אחר בן לבעל השל"ה הקדוש.

אביו היה מחסידי 'חב"ד' וגם הוא נמשך אחריו בימי ילדותו, עד שהציין עליו אור רביה"ק כפי שמתאר אותו ביומנו 'ימי שמואל':

"...והנה בכל הזמן הייתי עושה תשובה ומחפש האמת בכל הכוחות, והשי"ת עזרני שעברתי על כל זה, אילו כל הימים היו וכו' אי אפשר לבאר ולספר מה שעבר עלי בכל יום ויום.

ואם היה לי איזה ירידה בעבודת ה' הייתי נופל בדעתי כאילו אין השי"ת מסתכל עלי ח"ו, והייתי מתחיל עוד פעם בעבודת ה' ושוב היו לי ירידות ועליות, וכן היה כמה פעמים בלי שיעור, כי לא היה לי מי שיחזק אותי וידריך אותי.

עד שהשי"ת חמל עלי, ובהשגחת השי"ת היה בצפת אחד מידידי אבי נ"י, רבי יצחק גבריאל ראדינער שמו, שהיו לו ספרים הרבה והיה משאיל ספרים לכל מיני אנשים.

ופעם אחד באתי לזה האיש וחפשתי בספריו, וראיתי איזה ספר שמלקט לקוטים מספרי צדיקים, ומביא שם ג"כ מאמר מרבינו הק' בתורה "קרא את יהושע" בסמ"ו בלקו"מ בזה הלשון: "שמי שרוצה לחזור מתניו לשוב בתשובה צריך שיהיה לו שני בקיאות, ואפילו אם יעבור עליו מה אל יתרחק מהשי"ת ויקיים 'ואציעה שאול הקד', וצריך להיות בקי ברצוא ובקי בשוב, ואם אינו חזק בזה אין יכולים לעשות תשובה".

וממש נעשיתי בריה חדשה והיה לי כח והתחזקות מזה, אבל עדיין לא ידעתי כלל מרבינו הק', אבל המאמר הזה מרבינו ז"ל נתן לי כח והתחזקות לעסוק בעבודת ה' ובהשתפכות הלב והתבודדות."

* * *

"והנה אנשים מצפת שראו אותי עוסק בספרי רביז"ל, דברו על לבי דברי ההתנגדות, ושחסידי ברסלב הם משוגעים, ומגלגלים עצמם מההרים ורוקדים עם מגריפה וכו' וכו', ושהוקן (ששבחו אותו כ"כ) היה חולק, וגם סיפרו לי שיש אחד בטבריה שהוא מחסידי ברסלב והרב זרק אותו מהשיבה בשביל חסידות ברסלב.

הכלל, שאין לשער ולספר את כל הדיבורים רעים ואת כל דברי ההתנגדות שדברו על חסידות ברסלב, והכניסו בלבי בלבולים בענין זה, אך אעפ"כ החזקתי בספרי רבינו ז"ל בעקשנות, ואמרת לעצמי: הלא סוף כל סוף אני מרגיש בהם חיות והתעוררות גדול בעבודת ה' מה שאין אני מרגיש בשום ספר אחר, ואיך אני יכול לעזוב את הספרים האלו שהם כל חיותי, וע"י אלו הספרים אני מרגיש חיות חדש בכל מצוה ומצוה בתורה ובתפילה.

והייתי צועק להשי"ת ומתחנן אליו, שיוצני דרך האמת איך להתנהג, ושח"ו לא אעשה נגד רצונו יתברך, והייתי מתיישב בדעתי, והייתי משובח את הלימוד והתפילה ועשיית המצוות לפני שהתחלתי ללמוד באלו הספרים ואיך אני נראה אחרי שאני לומד באלו הספרים, וראיתי את החילוק ממש בין יום ללילה, והרגשתי שהספרים האלו הם חיותי ממש, ואם אני עוזב את הספרים האלה חיי אינם חיים..

שמואל דוד שטרנפלד

ובין בדרך אשר קרך בדרך בחי' שוב, בכל הדורות
ובכל הדרכים בכל מצב שהוא זה דרכנו אשר נלך בה
כדי למלאות תפקידנו בעולם ולזכות לתכלית הנצחי אשר
רוצה ה' מעמנו.

"אך לא בעי' יסלח יד בפידו להם שוע', שאפי' אין ישראל
עושים מצוה לפני אלא מעט כפיד של תרגולים שמנקרים
באשפה אני מצרפם לחשבון גדול".

"ואתם תבינו אחי ורעי - כותב מוהרנ"ת במכתבו הנפלא
ערב פורים (מכתב ש"ג) - כי כל דברי חז"ל הנ"ל קשורים
ומחברים זה בזה היטב, כי הזהיר אותנו לבל יבהילו אותנו
רעיונו והיסורים והרפתקאות העוברים על כל אחד וחסרון
הפרנסה וכו', כי כל היסורים הם רק כתרנגול המנקר באשפה
והכל לטובה לנצח וכו', כדי שיזכו לחיי העוה"ב וכו', ואם
תרצה לומר, האמת בודאי כך אבל במה אזכה להעוה"ב
מאחר שאני יודע בנפשי מיאוס מעשי ומיעוט מצוותי
ותורותי, על זה אמרו מיד 'דבר אחר אפי' אין ישראל עושים
מצוה לפני מעט כפיד של תרגולים המנקרים באשפה אני
מצרפו לחשבון גדול"

ולמעלה מזה כותב: "ואני מחיה את עצמי בזה מאוד, כי
הטוב שלנו עתה הוא ממש כתרנגול המנקר באשפה, שמתוך
האשפה הוא מוציא איזה חצי גרעין של שעורים או חיטים
וכיוצא, וכן חוזר ומחפש כל היום עד שמוצא בכל פעם איזה
חלק מפירור לחם המוטל באשפה ובוזה מחיה עצמו, והשי"ת
ברחמי העצומים מבקש מישראל עם קרובו שעל כל פנים
יחיו עצמן בזה כי הוא מצרפן לחשבון גדול" עכ"ל. כי 'פורים'
לשון 'פירורים' לחיותנו מפירורים המוטלים באשפה, וע"י
שאנו עומדים בתוקף ועוז נגד עמלק להתחזק בפירורים
אלו ע"י נחלש כוחו ונופל נגדנו כנ"ל.

וזהו מה שהאריך רביה"ק זיע"א בלשונו המהור: "און
היינט... ועכשיו..." והבין ר' נתן דעכשיו שיש נחל נובע מקור
חכמה כל ההתחלות מפורים, וע"פ דברינו היינו שעכשיו
שהוריד וגילה לנו רבינו ענין השני בקיאות ברצוא ובשוב,
דיקא עכשיו 'עיקר ההתחלות מפורים', כי מתחילה היו כל
ההתחלות מפסח שידעו איך לילך בדרך בצאתכם ממצרים
בדרך הרצוא, ועכשיו... גילה רבינו הבקיאות גם בדרך אשר
קרך בדרך נחש שרף ועקרב וגו' בדרך השוב, דיקא עכשיו
עיקר ההתחלות מפורים, כי ע"י שידועים אנו דרך זה לחזק
עצמנו כנ"ל ע"י דיקא נוכל להתחיל מחדש ולהתקרב אליו
יתברך וכנ"ל, 'וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים,
וזכרם - היינו זכירה זו - לא ימוש מזרעם' להניצל מקליפת
המן עמלק ולזכות לקדושת מרדכי ואסתר, שיהא השם
שלם והכסא שלם במחיית זרעו של עמלק אמן.

"איבער טראכטיג" וגם אז אינם מתיאשים ונשארים
ניצבים בתקיפות נגד עמלק.

ומזה בא להם נצחונם שהחלישו את עמלק ואת עמו
והשאירו חלשים בפנימיותם, וכשכבר היו חלשים בלבם
אז כבר היתה ישועת ישראל קיימת מאלה, ורמזו לזה
שמעתי 'המן מן התורה מנין שנאמר המן העץ' (גמרא),
היינו שהנחש הקדמוני - שרו של עשיו ועמלק, דחף את
חזה להפילה על העץ כידוע, כדי להראותה הנה נפלת ושוב
אין בך הכח להלחם נגדי לבלי לאכול מהעץ כציווי השי"ת,
וזה אשר גרם לה החטא, ולכן השיבו להמן מחשבתו אשר
חשב על היהודים על ראשו, שהשיבו לו מחשבת יאוש זו
בראשו לחתוך ראשי גיבוריו להחלישם, כי ע"י ממש שאנו
עומדים כנגדו בתוקף ואומרים לו איננו רוצים בהבליך
ומאמינים אנו בגילוי הנפלא שגלה לנו רבינו"ל, שאף בנוקבא
דתהומא רבא עומד השי"ת ומצפה אף להגרוע שבגרועים
שבישראל, ואף אני בתוקף חשכת גלותי עדיין יש לי תקוה
ולא אבדה תוחלתי מה', ע"י ממש נאבדת תקותו ותוחלתו
ונשאר חלש ואינו יכול להם לישראל.

וכן מורה לשון 'ויחלוש יהושע' שדקדקה התורה לכתוב
לשון זה שלא מוזכר כ"כ בתורה (אם בכלל), שהחליש
יהושע את עמלק ע"י שחתך ראשי גיבוריו, שהפריד דעתם
ומוחם מלבם וכלי מעשיהם ע"פ הדיבור בחי' אמונה
(ליקו"מ תו' י' ועוד), וע"י שעמד בתוקף כנגדם ע"י נחלשו
דיקא וכנ"ל.

ואף מרדכי - מר דרור, צדיק האמת, חקר ודרש והבין
בכוחו הזה של המן, ולכן עמד בעוז כנגדו ולא כרע ולא
השתחוה בריש גלי כמודגש במגילה כמה פעמים 'ומרדכי
לא יכרע ולא ישתחוה', ולא ניסה להחביא עצמו לבל
יתראה לפני המן הרשע שלא יצטרך להשתחוות לפניו, לפי
שידע שכל כוחו של המן הוא דיקא הפחד והבהלה מפניו,
ומפלתו אף גם בדרך זו היתה כשהראתה אסתר ללא שום
פחד באצבע כלפי המן 'איש צר ואויב המן הרע הזה',
ומיד נפל כוחו ונבעת לפני המלך והמלכה, וזרש אשתו
וכל אוהביו גם הם ידעו והבינו דבר זה באמרים 'אם מזרע
היהודים מרדכי אשר החילות לנפול לפניו, לא תוכל לו כי
נפול תפול לפניו', כי אם מרדכי היהודי הצליח לעמוד נגדך
בתוקף ועוז ממילא נפול תפול לפניו מעצמך, כי כל כוחו
הוא רק כשהוא מאמין בחלישותו נגדנו וכנ"ל.

וזהו החיוב המיוחד לזכור בכל יום מעשה עמלק, כדי
להכניס בלבנו ענין זה להתחזק אף לאחר הנפילה, 'מלחמה
לה' בעמלק מדור דור - מדורו של משה עד דורו של
שמואל, ומדורו של שמואל עד דורו של מרדכי, ומדורו של
מרדכי ואסתר עד דורו של משיח' שנהיה בקיאים בשני
הדרכים בדרך בצאתכם ממצרים היינו בחי' רצוא,

לקדושים אשר בארץ

חקר קברי צדיקים בא"י

שמואל מאיר חשין

כיום מפורסמים שני מקומות כ"קברי מרדכי ואסתר". האחד הוא בכפר ברעם אשר בגליל העליון, והשני הוא בעיר 'חמדאן' אשר בפרס – אירן. בשני מקומות אלו נעסוק בעז"ה במאמרינו, אולם האמת היא כי ישנם עוד שיטות ומסורות שונות על מקום קברה של אסתר המלכה.

כך למשל מוצאים אנו את גאון עוזנו מוהרנ"ת אשר ביומנו, כשהוא מתאר את ביקורו בעיה"ק טבריה בקברי האמהות, מזכיר הוא כי יש אומרים שגם אסתר המלכה קבורה שם, אולם מסתייג ומוסיף "ויש חילוקי דעות על קצת מהנ"ל, אבל עכ"פ לפי דעת כולם מונחים שם הרוב מהצדקניות הנ"ל אשרי להם". יש המציינים אותה בצפת, ישנם המצרפים אותה עם שבעים הזקנים בעורתא ואילו ב'מסע מירון' כותב שהיא טמונה באיזור גוש חלב. גם בפרס עצמה, לבד מהסברא הרווחת שמרדכי ואסתר קבורים בחמדאן, ישנה המסורת שכתב רבי יעקב שליה רבינו יחיאל מפריז שמציין את הקבר בשושן הבירה עצמה, (כיום הכפר "שוש" מקום קבר דניאל (הוא התך שנהרג ע"י המון) היכן שהתגלו בתקופה האחרונה שרידים של ארמון המלך אחשורוש ועוד חזון למועד לסקור את הגילויים המרעישים שנחשפו שם).

מה היה בסופם של מרדכי הצדיק ואסתר המלכה לאחר שוך אירועי המגילה ונס פורים? הדבר אפוף מסתורין ועדיין לא מצאנו דעה ברורה בזה, ישנם מדרשות חלוקות ואי"ה כפי מיסת הפנאי נודקק גם לשאלה מרתקת זו, שהפתרון לה הוא גם פתרון הספק היכן קבורים הני צדיקי, בפרס או בארץ ישראל?

מ'חמדאן' האיראנית - ל'ברעם' הגלילית

דרומית לכפר משתרע יער עבות הזרוע שבילים מפותלים, ומי שינסה לחדור לעומקו ללא ידיעת השטח עלול לתעות בו עד שלא ימצא את הדרך החוצה. דומה כי הציוויליזיה האנושית עדיין לא נגעה ביער זה והניחה לו להשאר בצורתו עד היום הזה. בטבורו של היער מצויה חורבה עתיקה הבנויה אבני גזית ענקיים, באיזהו שלב התמוטטה כנראה החורבה והפכה לגל של אבנים גדולות, כשרק פינה אחת נשארה כעדות לגודלה ותפארתה של החורבה. בקצהו של גל האבנים לצד צפון ישנה מצבה קטנה שנקבעה לפני שנים ספורות ועליה חרוטות המילים "קבר מרדכי ואסתר".

אם נעקוב בספרי המסעות העתיקים, נראה שהם מזכירים את קבר אסתר המלכה בכפר ברעם, כל אחד מתאר את המקום בצורה אחרת, רבי מנחם בן פרץ החברוני מתאר את הקבר "בתוך סלע אחד", תלמיד הרמב"ן בתוצאות ארץ ישראל מצייר "פי המערה למעלה ואבן גדולה מכסה את פיה", אחרים כותבים "מערה סגורה", "כוך של אבן" ואילו רבי משה באסולה מתאר תיאור הקרוב ביותר למצב כיום: "גל של אבנים ואילן רוביר"ו לציון".

הכפר העתיק והחרב 'ברעם' שוכן כבוד במרומי הגליל העליון צפונית לגוש חלב. את עיקר פרסומו קנה לו כתוצאה מבית הכנסת המפואר העתיק הנמצא בשטחו, בית כנסת זה, שעל פי המסורת עשאו רשב"י, השתמר בצורה גבוהה יותר מכל בית כנסת קדום אחר בארץ ישראל. מיוחדת היא החזית הדרומית של הבנין הפונה לכיוון ירושלים, ששרדה כמעט בשלימותה ומעוררת התפעלות לכל המבקר בה. אולם מעניין שבכותל דרומי זה מצויות גם דלתות הכניסה לבית הכנסת, מה שלא כל כך מתאים עם הנפסק להלכה שאין פותחין פתח בית הכנסת אלא כנגד הצד שמתפללים בו (או"ח סי' ק"נ סעי' ה'). ברוח ימי הפורים הבעל"ט יש המציינים בבדיחותא שהתפילה לעבר פתחי בית הכנסת אילצה את יהודי הגליל להגיע בזמן לתפילה, מחמת הבושה שתאחז באיש שיעיז להכנס לבית הכנסת באיחור כאשר עיני כל הציבור נשואות באופן תמידי לעבר הדלתות... (מקומות קדושים וקברי צדיקים בגליל ח"ב עמ' 359). מסביב למקום פזורים שרידים של בתי היישוב, ביניהם ישנם חורבות של בית כנסת נוסף המיוחס לעובדיה הנביא, הקבור גם הוא בברעם.

"פי המערה למעלה" אולם בתיאור היחיד הזה יש גם המשך "ואבן גדולה מכסה את פיה" מה שלא יכול להתאים לבור גדול כזה. כמו כן לדעתו "מערה סגורה" הכוונה שבאמת המערה פתוחה לגמרי אלא היות שמחמת עומקה אין גישה לתוכה כתבו "מערה סגורה"... חושבני שדבר שפתיים אך למחסור להתמודד עם 'טענות' מסוג זה.

גם כאן אנו רואים כיצד "המילה הכתובה והנדפסת" תופסת בספר הנ"ל מקום חשוב יותר ממסורת ברורה בעל פה, ובעוד שזקני ירושלים החיים איתנו לאויט"א זוכרים בבירור כיצד רבי בערל זילברמן היה לוקח אותם לקבר מרדכי ואסתר אשר ביער ברעם, לא בוש בספר הנ"ל להביא 'עדות' מד"ר כהנא "בשם הרב דב זילברמן כי סמוך למקום זה שאנו מציינים היו שרים וקורים במגילה כשירה ביום הפורים..." כמו כן בספר הנ"ל מציין בסמיכות לבור זה גם את קברי ר' נחמן קטופא ומר זוטרא, ועל המקומות שציין קדמונינו כותב שזה בטעות. אין כאן המקום לציין את כל הגיוני, ובעז"ה בהזדמנות אחרת אי"ה נוכיח כי בוודאי אין לזוז מהמסורת שקיבלו הזקנים, והקברים הם היכן שציין קדמונינו.

כעת, אם ברצונינו לנסוע לקברי מרדכי ואסתר אשר באיראן, נצטרך קודם להתחבר לאנשי נטורי קרתא ולתאם פגישה עם הנשיא "ירום הודו" מחמוד אחמינידז'אד ימ"ש וזכרו, או שנתגייס לשורות "וועד הרבנים" ולהצטרף עם המניין

שהם מארגנים בפורים בקברי מרדכי ואסתר בחמדאן...

העיר חמדאן אשר באירן, ידועה היתה מאז ומתמיד כעיר יהודית ובתקופת הנוסע רבי בנימין מטודילה (ה' רפ"ב) התגוררו במקום כשלושים אלף מישראל

אם נתבונן בחורבה הקיימת כיום, אותה ציינו זקני צפת, ובראשם רבי דוב זילברמן, שהוא קבר מרדכי ואסתר, דומני כי כל המסורות יכולות להתאים. יכול מאד להיות שהחורבה מכסה על מערה סגורה שנחקקה בתוך הסלע, אשר פיה למעלה ואבן גדולה מכסה אותה, וכיום ישנו גל של אבנים מעל כל זאת. זה המקום שגם ארגון 'קדמונינו' מציין, והוא הקבר אליו נוסעים כל השנים, וישנה גם מסורת מאנשי צפת שהיו נוסעים למקום בכל שושן פורים וקוראים את המגילה ואוכלים ושותים ושמחים (אגרת יחוס האבות).

בית הכנסת העתיק של רשב"י בברעם

ברעם, מימין שריד של החורבה שהפכה לגל אבנים

הגדר מעל הבור המרובע מול הכניסה לברעם

יש לציין כי ברוב רובם של המקורות הנ"ל לא מופיע דבר קבורתו של מרדכי הצדיק במקום, אלא כולם כותבים רק אסתר המלכה. היחיד שמציין כי גם מרדכי קבור כאן, הוא ספר "סדר הדורות" שלדבריו משמע שאכן בתחילה נקברו מרדכי ואסתר בפרס, ולאחר מכן העלו את עצמותיהם לכפר ברעם, וזה לשונו: "כתב גלילות ארץ ישראל, בכפר ברעם נקברו מרדכי ואסתר, הביאו אותם מארץ עילם". ואילו ר' מנחם בן פרץ החברוני טוען שמדובר בצוואת אסתר המלכה "אשר ציותה בחייה לכורש בנה להעלותה שמה".

אמנם בספר "מקומות קדושים וקברי צדיקים בגליל" מבטל את המסורת על חורבה זו, ובמקום זה הוא מראה את קבר אסתר המלכה בבור עמוק מרובע שנמצא סמוך לכביש ממול הכניסה לאתר

הארכיאולוגי של ברעם. את הבור תוחם גדר אבנים שגילו ככל הנראה כמה עשרות שנים בלבד, ואינני מבין כיצד החליט שתיאורי ספרי המסעות מתאימים לבור זה. אין מדובר כלל ב'מערה' ולא 'גל של אבנים' ובוודאי לא מערה סגורה. התיאור היחיד שניתן אולי להלום הוא

ומכאן לשאלה הידועה, היכן באמת קבורים מרדכי ואסתר, האם בארץ או בחוץ לארץ?

והוא מציין כי "שם לפני כנסת אחד קבורים מרדכי ואסתר". בשנת תר"י ישנה עדות כי מתגוררות במקום

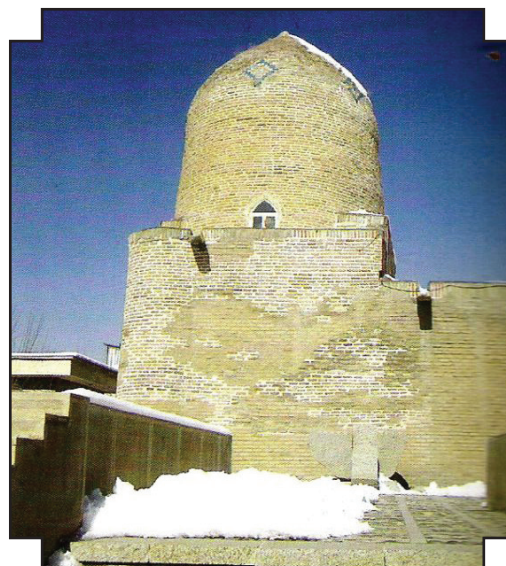
500 משפחות יהודיות, והנוסע הלא הוא בנימין השני, כותב: "בפנים מחומת העיר, סמוך לקצה גבולה, עומד בנין גדול ומהודר, ובו חדר אחד, ובחדר ההוא נמצאים שני קברים הנפרדים זה מזה, המכוסים באדוות יקרות ועליהן כתובים טורים אחדים בעברית, ורק שני שמות מהם נכרים. השם האחד מצד שמאל – אסתר, ומצד ימין – מרדכי. הבית הוא קנין לעדת ישראל שמה. פעם אחת בחודש יבואו שם להתפלל ובחג הפורים יקראו שם את המגילה". ישנם המציינים כי היות ובתקופת הפורים יורד במקום שלג כבד, היו היהודים עושים בובת שלג כדמות המן, וכאשר היה נמוס היו מקיימים בכך "מחיית המן עמלק".

מצבת מרדכי ואסתר ביער ברעם

מצבות מרדכי ואסתר בחמדאן

קבר מרדכי ואסתר בחמדאן מבחוץ

הדבר ברור שלאחר נס פורים עלה מרדכי הצדיק לארץ ישראל, הוא נמנה בין הבאים עם זרובבל כ"מרדכי בלשון" (עזרה ב', נחמיה ו') בהמשך אף שימש בבית המקדש כממונה על הקינים, כמו שמפורש במסכת שקלים (פ"ה מ"א). אולם אין בכך ראיה שלא חזר לפרס, בפרט לאחר שמסתבר כי אסתר המלכה נשארה שם כמלכה, וכאמו של המלך כורש או דרויש. יתכן גם שנהג כמו זרובבל שעלה לארץ ישראל וחזר לבבל הלך ושוב.

אם ננקוט כדבריהם של בעל סדר הדורות והנוסע ר' מנחם בן פרץ החברוני, הרי שבתחילה נקברו בפרס, ולאחר מכן, אולי כתוצאה מצוואתה של אסתר, הועלו ארונותיהם לארץ ישראל ונקברו בברעם. ולכן יתכן שמקום הקבורה הראשון נשאר קדוש ליהודים. כאן המקום לציין כי בתקופת הראשונים בשנת ה'ק"ע לערך, מלך באיזור זה המלך יזדגרד, שאשתו היתה יהודיה בשם "שושן-דוכת", ישנם הטוענים כי הקבר בחמדאן הוא בס"ה קברה של אותה מלכה יהודית ועקב הדמיון לאסתר המלכה טעו במשך השנים והחליטו שזהו קבר אסתר המלכה. אולם טענה זו אינה מתיישבת עם העובדה שמקום מצויה

בעשרות השנים האחרונות שלפני קום המדינה ועליית יהודי פרס ארצה, נמנו במקום כ-2000 נפש, שהיו נתונים לגזירות קשות והתנכלויות חוזרות ונשנות מצד שכניהם המוסלמים. אף ילדים קטנים היו נתונים למרמס ומידי יום ביומו היו סופגים יריקות, קללות ומכות. היו אף יהודים שנאלצו להמיר את דתם. לשיא הסבל הגיעו הדברים בשנת תרמ"ט כאשר הגיע לעיר מוסלמי שיעי קנאי בשם מולא עבדאללה, והצליח להשפיע על הערבים לפגוע ביהודים ולראות בהם אויבים בנפש. רק לאחר נקיטת

פעולות בינלאומיות מצד הברון רוטשילד ועוד, נרגעו הרוחות בעיר.

גם מצבת מרדכי הצדיק. ועדיין הדברים טעונים בירור יסודי.

נאר דער רבי

אברהם יואל דורנבלאט ב"ש

וזה כבר התלבש בלבושים אז יש עליהם כאלה מניעות לקיימם, וזה כבר לא מאיר מרוב ההסתרות שקל' המן עמלק עושה על זה...

אפי' שרבינו הק' מגלה לנו כזה עצה נפלאה של 'אזמרה' שזה יכול להוציא אותנו מכף חובה לכף זכות, אך המן עמלק מתגבר גם על זה הרבה פעמים שלא נוכל לקיימו...

אפי' שרבינו הק' מגלה לנו כזה עצה נפלאה של 'התבודדות' שעל ידי זה אנו יכולים לבא לכל המעות והדרגות שבעולם ויכולים להיות עי"ז איש כשר, אך המן עמלק מתגבר גם על זה הרבה פעמים שלא נוכל לקיימו, וכן כהנה וכהנה...

התקוה שלנו בגלות המר הזה שעדיין 'עבדי אחשוורוש אנן' הוא רק הצדיק בעצמו, רק רחמנותו של הצדיק, רק הכח של הצדיק, אם נעשה את כל העצות של הצדיק מבלי הביטול אליו, וההתקשרות אליו, המן עמלק יוכל להתגבר גם כאן, וכמו כן אפילו אחד שהבע"ד מתגבר עליו ועובר עליו ימים בלא התבודדות רח"ל, או שעובר עליו ימים בעצבות ומרה שחורה ומחמת התגברות הבע"ד אינו זוכה לקיים את עצותיו של הצדיק להיות בשמחה וכדו', גם אז יש לו תקוה, כי רבינו הק' יכול גם אז להצילו וללחום בעדו, ולהאיר לו הארות נפלאות, ולעורר ליבו להשי"ת, ולהפכו לאיש כשר, אך רק אם מאמין בצדיק וסומך על כוחו...

כל מעלת פורים הוא - שמתגלה "הארת מרדכי" וזה כל הנס שהיה בפורים, אז מתגלה האור של הצדיק בעצמו בלא שום לבושים, בפורים מתגלה שאפילו אם נפלו מהכל, מכל העצות של הצדיק, והתיאשו אין ספור פעמים, יש לנו גם תקוה, כי יש לנו את הצדיק, שגם עכשיו יוכל לחזק ולעורר אותנו...

כי רק הרבי בעצמו יכול להצילנו, רק מרדכי הצדיק בעצמו, העצות לבד כבר לא יעזרו לנו מגודל התגרות הבעל דבר, אלא רק רבינו הק' הוא חיותנו, הוא תקוותנו, הוא שמחתנו, ואז יש תקוה לעולם...

וכמובן שבשביל להגיע לזה שרבינו הק' יתחיל לתקן אותנו ולהחיות אותנו אנו צריכים להאמין בו ולשמוע בקולו ולקיים עצותיו הנוראות, אך תמיד יש תקוה, כי גדלה רחמנותו עלינו...

ורק אז אפשר לומר בלב שלם "להודיע שכל קוץ לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך", כי אז יש תקוה לכל, אפילו אחד שעבר מה שעבר, אפילו אחד שלא קיים את העצות של הרבי, ועבר עליו ימים בלא התבודדות, ועבר עליו ימים עם עצבות ומרה שחורה, אף על פי כן בפורים מתגלה שגם לו יש תקוה, אך רק אם גם אז יאחז עצמו ברבי, (עי' היטיב מענין זה בליקוטי הלכות הל' ערב הל' ה' אות כ"ה), כי הצדיק יש לו רחמנות גם עליו, ויש לו כח גם עליו.

בפורים אפשר לזכות לאור הנפלא הזה של "הארת מרדכי", אפשר לזכות שרבינו הק' יאיר לנו את אורו הבהיר, ויתחיל להחיותנו ולתקן אותנו ולהכניע את הקל' המן עמלק שהתגברה עלינו, ולהפוך אותנו לאיש כשר, רק נאמין בו ונתבטל אליו, או אז נוכח גם אנחנו ביום גדול זה ובפרט בעת השכרות להרגיש בליבנו ש- "נאר דער רבי" - - - "ולא יכלמו לנצח כל החוסים בנצח"

המשפט "נאר דער רבי" מזכיר לכולם את השיכרות של פורים, איך שכל אחד ואחד מאנ"ש כשזוכה להגיע ל'עד דלא ידע' בוקע מגורו דיבורים חמים כגדולי רבינו"ל, ומי שנכנס לברסלב'ר שול ביום הפורים רואה "קיפקעס" של אנ"ש איך שמנסים להוציא מהעובדי ה' קצת "שארפע שיחות"...

נשאלת השאלה מה זכתה פורים שרק אז צועקים "נאר דער רבי" ומדברים כ"כ הרבה מהצדיק, ועל כל הקירות תלויות מודעות של 'להודיע שיש נחל נובע מקור חכמה' וכדו', מפני מה זכתה פורים לכך, ואם מחמת ה'מרדכי' שיש בה, גם בחנוכה יש 'מתתיהו בן יוחנן כהן גדול', ובפסח יש 'משה רבינו' וכו', ואף על פי שבכל המועדים מדברים מהצדיק, ובכל המועדים אפשר למצוא שמאיר בהם אור הצדיק, אך כולם יודו שבפורים עושים עסק הרבה יותר גדול מזה, וכי מפני מה...

כבר בכתבי האר"י מובא שהמעלה הגדולה של פורים שאז מאיר האור של "מרדכי", וכל הנס היה שהאיר אז הארת מרדכי, ומובא שם שהארת מרדכי מאיר בכל שנה ושנה בימים אלו, וזה כל מעלת פורים בכל שנה ושנה, ואם נפתח התורות בליקוטי מוהר"ן שמדברים מפורים נראה ג"כ שכל הענין הזה של פורים הוא "מרדכי" (ראה בתו' י"ז, נ"ו, ס' וכו', ובהרבה מקומות בליקוטי הלכות), וכל הארות הנפלאות שמתגלים בפורים הוא בעצם "הארת מרדכי".

וכי מפני מה, הרי בכל נס ונס היה איזשהו צדיק שבזכותו היה הנס, כגון בחנוכה היה את מתתיהו בן יוחנן כהן גדול ובפסח את משה רבינו, ולמה אז לא מאיר האור של הצדיק שבזכותו היה נס, (וכמובן שאפשר לומר שגם אז האיר האור של הצדיקים הנ"ל, אך לא זה היה העיקר).

כי המן רצה להשמיד להרוג ולאבד את כל עם ישראל, ושלא ישארו זכר מקדושת ישראל, ולכן התגבר עליהם בהתגברות גדולה מאוד והפיל את עם ישראל לכל החמישים שערי טומאה, כי הוא היה כלול מכל הני' שערי טומאה, והיה מזרע עמלק שהוא שורש הסטרא אחרא כמ"ש "ראשית גוים עמלק", ואז היתה עת צרה ליעקב אשר כמוהו לא נהיתה, ולכן הגיעו אז לעבירות החמורות ביותר.

ואז השי"ת ריחם עליהם ושלח להם את מרדכי הצדיק אשר הוא הציל אותם עד אשר תלו את המן, 'ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם', כלומר שאז לא היתה להם שום הצלה אחרת כי אם שיבא מרדכי הצדיק ויצילם.

ולפי סיפור המגילה מוכח שמרדכי לא הסתפק במה שנתן אז לעם ישראל עצות נפלאות כאלה כדי להנצל כמו שנתן בלב ישראל לצעוק אל השי"ת וכו', כי על עצות אלו המן גם יכל להתגבר, אלא בעיקר שהוא בעצמו הלך להציל את עם ישראל, והוא עצמו פעל להכניע את המן עמלק, כמו שמובא במגילה את כל המעשה שעשה עד שיצא מלפני המלך בלבוש מלכות, כי אז רק מרדכי הצדיק בעצמו יכל להציל...

"ועכשיו יש נחל נובע מקור חכמה" - - -

בגלות זה בעקבתא דמשיחא נפלנו כל כך עמוק לסטרא אחרא שלא עזר כבר שום עצה של הצדיק מבלי הכח של הצדיק בעצמו, ואפילו אם העצות גם כן מגיעים ממקום גבוה מאוד מאורו של משיח, אך היות

בית הגזים

במדור זה נביא בעז"ה מידי פעם, דברים גנוזים מתולדות ימי אנ"ש לדורותיהם, וכן שיחות יקרים וסיפורים נפלאים שאינם ידועים כ"כ.

מי שיש לו דברים שברצונו לפרסמם מתבקש להביאו לר' יחיאל צוקר.

לכבוד ימי הפורים הקדושים, הבאנו תיאור מיוחד מאת הרה"ח ר' שמואל העשיל פרידמאן ז"ל הי"ד, מתלמידי ראב"ר, שהתקרב אל רביה"ק בהתגוררו בעיר בארדיטשוב, שם מצא את חבורת העובדים של אנ"ש והם האירו עליו את אור רביה"ק.
ר' שמואל העשיל מתאר את יום הפורים הקדוש בעיר 'פיו' שם גר בערוב ימיו מאת שעלה לארץ הקודש, ואף טמון שמה בביה"ח. התיאור לקוח מתוך יומנו האישי 'תולדות שמואל',
העומד לצאת לאור עולם בקרוב ע"י מכון 'אמונת חכמים' תודת המערכת נתונה להם על שנתנו לנו אותו בחפץ לב, תשואות חן חן.

פורים שנת תרע"ג לפ"ק

ברוך ה' הגיעו ימי הפורים והיינו בשמחה. היום ב' דצרכים פה עיר הקדש יפו רבנה ותכוננו: אתמול לערע ערב בחורתי מהרב, אכלתי סעדת פורים, ובאמצע הכרחתי לישון מחמרת ששתיתי יותר מההרגל, וישנתי עד קרוב לחצות הלילה; ואחר כך נתעוררתי, והתפללתי תפלת ערבית, וקראתי את המגלה (כי ביפו קורים שני הימים המגלה), וגממתי את הסעדה. ובאמצע הסעדה נזכרתי מה ששמעתי אתמול מרב אחד שישן בעת תפלת יום פפור וכו', ועוד בא על דעתי מענין שדברנו מזה, מה שנמצא באהר הקדוש מה שרבי שמעון בר יוחאי גלה סודות התורה לתלמידיו, ויגמור להם בזה הלשון: מה אעשה לכם בני, לי גלו במתיבתא דרקיעא בלחישא, ואני אגלה לכם בפרהסיא וכו'?! – כדאיתא באהר הקדוש, ולהחבריה שגלה הסודות הנ"ל היו קדושים וטהורים וכו' מבחינת 'שבעה עיני' וכו' כמבאר באהר הקדוש, אשר על כל דבור ודבור ששמעו, אמרו: 'אלמלי לא באנו אלא לשמע' וכו'.

ואחר כמה מאות שנה בא האר"י ז"ל, ונתנה לו רשות מן השמים לגלות ולספר כל מה שנעשה בעולמות העליונים וכו' וכו' וסודות, אשר על כל רבבה ואות קוץ ותג של התורה הקדושה תלויים עולמות עליונים עד אין שעור וערך וכו', עולמות 'עקדים' 'נקדים' 'וברדים', אשר תסמר שער הראש וכו'; ולכאורה כל סודותיו לא גלה אלא לייחודי סגלה קדושים וטהורים, ורצונו היה לגלות רק למורנו הרב ר' חיים ויטאל, ואחר כך כמה שנים נתפשטו ספריו הקדושים בכל העולם:

ואחר כך בא עוד צדיקים קדושים וכו', והם הורידו והלבישו את כל הסודות הנ"ל באופנים כאלו ובדרכים נפלאים, אשר כל דבריהם המה למריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, והם הודיעו לנו כי אין שום יאוש בעולם כלל, בבחינת 'ואציעה שאול הנד', וכן יש עליה למעלה מעליה עד אין סוף ותכלית וכו', בבחינת 'אם אפק שמים שם אתה', ויש דרך כזה בעבודתו יתברך שכל העוונות יתחפכו לזכיות, בבחינת 'ויבקש עון ישראל ואיננו'; וכשנפלים במדרגות השפלות, שם דיקא נתלבש תורה גבה, בחינת סתרי תורה, בבחינת 'וירדת' מצרימה וכו' – אני ולא מלאך" וכו'.

והם ספרו לנו שאיש ר' ישראל אשר רק בשם 'ישראל' יכנו, הוא יקר מאוד מאוד אצלו ירצה, וכשעושה תנועה כזאת באחד מאבריו נעשה כזאת בעולמות עליונים וכו'; כי כל אחד מישראל כלול מכל התורה כנגד רמ"ח אבריו ושם"ה גידיו, והתורה יש בה ששים רבוא אותיות, כנגד ששים רבוא נפשות ישראל. נמצא כל אחד כלול מכל ישראל ומעליונים ומתחתונים וכו', ואין שום פלא מה שהמלאכים ישגלו לישראל מה פעל אל, ויתקנים כמבאר בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ו' על מאמר רבה בר בר חנה – 'פעם אחת הלכתי במדברא וכו'. אמר ר' אלעזר: עתידין ישראל לתנו עליהם את הדיון, כי ישראל יתנו דין לכל העולם, עין שם:

ומה שנתגלו בדורות הללו בעוקבות דמשיחא סודות נוראות כאלו, הו"א כעין שמוכא בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ר': 'כל מה שהחולה גדול ביותר, צריך רופא גדול ביותר', וישראל שהיו במצרים שהיו במדבר רגה נמוכה מאוד, היו צריכין רבי גדול כזה – הוא משה רבנו ע"ה השלום, והוציא אותם בחפזן גדול, שלא לכנס עד שער הנון חס ושלום; ומשה רבנו עליו השלום השיג השער הנון של הקדשה בעת הסתלקותו, כמבאר בכתבי האר"י על פסוק 'ויעל משה אל הר נבו', 'נבו'. כי בעת חטא העגל ירד ממדרגתו הראשונה, כמו שכתוב: 'לך רד'. ועתה עתה שאנחנו ירדנו בעקבות דמשיחא למדרגה נמוכה ושפלה עוד יותר מגלות מצרים, בבחינת 'פי גדול פים' שברך, לכן אנחנו צריכין להורגקון וכו' ירפא לך" – להמשיך תקונים משער הנון, לכן נרצו רשות לגלות דברים נוראים כאלו וכו'.

כי עוד מימי האר"י ז"ל התחיל התנוצצות משיח כידוע, וכל מה שקרוב לימורת המשיח, ההתנוצצות הוא בבחינת 'אז יבקע פשח אורח', 'הולך ואור וכו', בבחינת 'ונבאו בניכם ובנותיכם' – 'בניכם' אלו תלמידי חכמים שביבבל שדעתם וכו', 'בנותיכם' אלו שבשאר הארצות וכו'. ובימות המשיח יגמור התקון בשלמות – מה שהתחיל מהאר"י ז"ל ומהבעל שם טוב ז"ל ומרבנו הקדוש ז"ל, עד אשר אפלו לא יהיה אדם הראשון אוכל מעין הדעת היה בנדיא תקון העולמות תכף כידוע, ולא היה כמו שיהיה עתה במהרה בימינו, אמן:

מ'עט' האברכים

אנ"ש בביהמ"ד הנקרא על שמו?! ואם בכל יום קשה לקום מחמת כל מיני מניעות טובות (?) אבל לכה"פ בשבת קודש. או אפילו להיפך אם לאחד קשה בשבת קודש אז לכה"פ בשאר ימות השבוע.

הרי ממילא צריך להתפלל, א"כ מדוע לא נתפלל בביהמ"ד הנקרא ע"ש הצדיק, ונזכה לכל הטובות והישועות, כמו שהאריך מוהרנ"ת בליקוה"ל (תפילת ערבית ה"ד אות ז') והביאו חברינו היקר ר' חיים צ'צ'יק ב'נקודת החבר' (גליון ז'). מדוע לא נתפלל יחד עם אנ"ש באריכות ובמתיקות נועם כראוי לנו אנשי הצדיק אשר אמר: "גאר מיין זאך איז תפילה".

הן אמת שקשה לקום קצת מוקדם יותר אם יש אפשרות אחרת, אך הבה ונחשב 'הפסד מצוה כנגד שכר' כמו שדיבר הרה"ח ר' נתן מימון שליט"א ב'שבת מירון' בסעודת צפרא דשבתא על רקע ה'שלג' הנופל... בהתלהבות מרובה, על גודל מעלת התפילה וההתאספות יחד עם אנ"ש וההפסד למי שמחסר זאת, עד שאמרו חז"ל "מעוות לא יוכל לתקון" כמו שפירש רש"י: שנמנו חבריו לדבר מצוה והוא לא הלך עמהם!

ובכן חברים יקרים! הבה ונתחזק בענין נורא זה, כבר הבטיחו לנו פרסים ומלגות אבל איפה אנהנו? מדוע אנו יושנים? עורו ישינים משנתכם, ונרדמים הקיצו מתרדמתכם!!

עכשיו מגיעים ימי הפורים הקדושים ימי ההתחלה 'ועכשיו', הבה ונתחיל בהתחלה חדשה לבא ולהתפלל יחד עם אנ"ש בביהמ"ד הנקרא על שמו, בכח ובהתלהבות ובכונה, ונזכה לכלות את קליפת המון עמלק עד שנזכה לקדושת מרדכי ואסתר, אמן!

בכל חותמי ברכות

ב. ש.

אל מע"כ מערכת הגליון הנפלא 'מימי הנחל', שלום וברכה!

בהתעוררות מרובה עברה עלינו שבת נפלאה של התרוממות והתעלות בצל קודש הרשב"י זיע"א, בהתאחדות כלל אנ"ש מרחבי ארה"ק החוסים תחת צל איתן אדונינו הנגמ"ח זיע"א.

יפה התבטא אחד האברכים, שהוא מרגיש כאן יותר אחדות מבאומן ר"ה! כי שם מחמת ריבוי הציבור ההולך וגדל בליעה"ר משנה לשנה כ"י, אינו יכול למצוא את חבריו הוותיקים, ורק בשבת כזו יכול למצוא אותם ולשבת אתם יחד במסיבת רעים, להתחזק ולהתעורר בעבודת השי"ת ובדרכי רביה"ק.

ובכן ברצוני לשאול כאן שאלה אחת, והאמת שאני בעצמי עדיין מחפש את התשובה עליה, אבל אמרתי אשיחה וירוח לי, אולי בדיבור חברים תבא התשובה ונמצא נחת.

כידוע ב'מורשת הנחל' מאז היוסדה, שמו דגש מיוחד על קיום עצות רביה"ק בתמימות ופשיטות ללא שנוי זיז כל שהוא, ובפרט על 'קימת חצות' ו'התבודדות' שהמה לנו כעדים נאמנים [כדמתאמרי משמיה דרלו"צ], ולכן אך טבעי הוא שבשבת כזו ועוד במקום קדוש כזה - שאין כמעט פרשה בספר הזוה"ק שאינו מדבר מגודל מעלת קימת חצות - שהאברכים היקרים ביקשו אחד מהשני, ובפרט מאלו הזוכים לקום כל לילה בחצות, אשרי להם! שיעוררו אותם בחצות הלילה לנצל את העת הרצון המיוחד הזה לעבודת ה'.

ואח"כ היתה תפילת ותיקין בהתרוממות הרוח, בכח ובהתלהבות מאין כמוהו, ב"ה וברוך שמו.

ואני עומד ושואל את עצמי, מדוע רק בשבת כזו אפשר לקום 'חצות' ולכה"פ 'ותיקין'? וכי כל שבוע א"א לקיים עצה נפלאה ונוראה הזו אשר רבינו אמר שהיא גדולה כמו 'פדיון'? וכי א"א לבא להתפלל יחד עם

כולל אברכים לפנה"צ בבית מדרשנו מא"ש

מזל לא טבא וגדיא יאה

שולחים אנו בזאת ברכת מזל טוב חמה ולבבית, קדם האי גברא יקירא, אשר השכיל אלינו האברכים למען נוכל לשבת על התורה והעבודה, ופתח עבורנו 'כולל' מיוחד בו נוכל גם לעבור על כל התורה כולה במסגרת 'אוצרות יהודים'

ה"ה הרה"ח מ טובי משפיעי אנ"ש

ר' אלכסנדר זושא שטיצר שליט"א

פטרון כוללנו

לרגל השמחה השרויה במעונו בנשואי נכדתו

בת לבנו ידידנו

הר"ר נפתלי הי"ו

יהא רעוא מקדם אבוהון דבשמיא, שיזכה לרוות מלא חפניים נחת דקדושה מכל יו"ח, להמשיך להרבות פעלים לתורה ולתעודה ולהפצת אור רביה"ק ביתר שאת מתוך הרחבת הדעת וסייעתא דשמיא, ובכל אשר יפנה יעשה ויצליח.

המברכים מקרב לב

האברכים

גדול העונה

נחמן יצחק דורנבלט

איחוד האברכים הצעירים רחסידי ברסלב ירושלים

שע"י מורשת הנחל

התודה והברכה

שולחים אנו בזה תודה מרובה מקרב הלב,
לכל האברכים היקרים וב"ב שיחיו
שטרחו בגופם ובממונם
והשתדלו בעין יפה למען הצלחת
'סעודת ראש חודש'
שהתקיימה בליל ב' דר"ח אדר
ואלה שמותם:

בראש ובראשונה הנהלת 'מורשת הנחל' שיחיו	
ר' נתן יוסף ראובן אנשין	הר"ר חיים כהן
ר' משה בנימין אנשין	ר' אשר הכהן מלמד
ר' שמואל אנשין	הר"ר משה אשר אנשיל
ר' שמעון דוב ברנסדארפר	פוקס
ר' נתן יוסף בורשטיין	ר' שמואל פראנק
ר' מרדכי דושינסקי	ר' שמואל אייזיק צוקר
ר' שלמה ויספיש	ר' נחמן צוקר
ר' מיכל חזן	ר' חיים נחמן רובינפיין
ר' שמואל מאיר חשין	ר' שמואל בר"נ שפירא

יה"ר שיזכו להתקרב לרביה"ק באמת ובתמים, ומי שענה
למרדכי ואסתר הוא יענה אותם למלאות כל משאלות
לבם לטובה וזכותם יגן בעדם להתברך בכל מילי דמיטב.

איחוד האברכים הצעירים

ואלה יעמדו על הברכה
שהרימו את נדבת לבם עבור הוצאות הגליון

ר' נחמן ארול הי"ו
לרגל הכניסו בנו אהרן נ"י בבריתו של אאע"ה

ר' מתתיהו יחיאל גלינסקי הי"ו
לרגל הולדת הבת

ר' שמואל אנשין הי"ו
לרגל הולדת הבת
ולעי"נ זקנו הרה"ח ר' שמואל ב"ר ישעי' הלוי
הורביץ זצ"ל
נלב"ע י"ב אדר תשל"ב

כל הרוצה לתרום למען הוצאת הגליון בעת שמחה או לעי"נ
יפנה לר' חיים צ'צ'יק הי"ו 05484-85412

הודעה חשובה

ב"ה קימו וקבלו אנו האברכים בסעודת
ליל ר"ח אדר לילך עם תורה בליקו"מ.
לע"ע לומדים תורה י' 'ואלה המשפטים'
ופונים אנו בקשה לכל האברכים: כל מי שיש לו
חידושים, ביאורים, הארות, ישלחם אל המערכת
ובעז"ה בגליון הבא נקדיש מדור מיוחד עבור זה, למען
יתבדרון מיליה בבית המדרש, ויה"ר שנוכה לקיים עצות
רביה"ק בתמימות ופשיטות באמת

בכל הכבוד
המערכת

ברכת מזל מזב חמה ולבבית לחברתנו היקרים:

ר' ישראל יעקב שפירא הי"ו
ר' יצחק שרייבר הי"ו
ר' מתתיהו יחיאל גלינסקי הי"ו
ר' שמואל אנשין הי"ו
להולדת הבנות

ר' נחמן דרוק
ר' בנימין בר"י ז"ל
פראנק
לנישואיהם

הרה"ג ר' שמעון דוב
ברנסדארפר הי"ו
ר' שמואל פוקס הי"ו
ר' נחמן ארול הי"ו
להולדת הבנים

פ.פ.פ. פור... פורים בפתח "הכנה דרבה" גיוואלד!!!

המן - עמלק עומד עלינו מיט א דראנג (גארזען בלע"ז) ורוצה לגזול ממנו
את כל הנקודות הטובות שיש בנו היתכן? החרש לא נוכל!
יוצאים כולנו ב'חצות הלילה' של "ליל פורים דפרזים" אל עבר 'ער שמואל
הנביא' אשר ב'דמה' למחות ולזעוק 'הצלני מקליפת המן עמלק!!'
יוצאים בשעה 2:15 מרחוב שבטי ישראל

שירות יקיצה (בחנים) 05484-85412

נח להירשם אצל חיים צ'צ'יק מחיר הנסיעה 5 ₪

ומשם נעלה כולנו מעלה מעלה... עדי נזכה לקבל את השבת בבחי' ס'איז 'נאך פורים' יחד עם אנ"ש העובדים והבעלי בתים, השיכורים והשפויים, הפשוטים והשדרי"ם, הכוכבים והחידושים... כל אחד בשמו הטוב יבורך

ועל צבאם הרופא הגדול ד"ר שמונה פריילאך

הפרופסור הנודע מאומן יצ"ו

וכלהון מתעטרין בשמתי'ן ודתי'ן!!

- גא להישמע להוראות הסדרנים -

לא תותר כניסה בפחות משלשה בקבוקים עדיפות ל-96%

נעילת החג

סעודת רעוא דרעיון רבתית

בהיכל בית מדרשנו

תפילת מנחה בשעה 4:45

לאחר תפילת ערבית והבדלה

ריקודים והמוזאא כף

בלווי כלי זמר

להמשיך את שמחת פורים לכל השנה

כשור הריקודים

תקיים 'סעודת מלוא מלכה'

בהיכל ה'כולל'

כמו"כ יוצאים כלל אנ"ש בהמוניהם

בליל "פורים דמוקפים"

להמשיך את הארת מרדכי ואסתר

אוטובסים יצאו בשעה: 12:00 1:00 3:30

מרחוב שבטי ישראל, שמואל הנביא, כביש רמות בכל התחנות

יום השישי ויכולו...

8:30 סעודת האושתתנים בני הרמכים

בהשתתפות הפחות והסגנים והצעירים המבושמים...

בשיאות הרב הצעיר והרבי הזקן..

3:00 אחה"צ משה' היין באולמי 'בית צבי' המרווחים..

[הנקרא על שמו ולזכר חמיו של ראש כוללנו הנערץ הרה"ח פה מפיך מרגליות הגאון אפרים נחמן אנשין שליט"א גבאי ומשפיע ראשי הבית מדרשנו הגדול, העומד על המשמר לקיים מאמר התם הקדוש "גאר אן ליצנות!"]

בלווי תזמורת מלאה

[ואם ברצ' האחרון יוחלט ע"י שבעת רואי פני המלך שהשמחה יתקיים בהיכל 'אליהו חיים' 'ה'כולל' בלשון בני הישיבות] המפואר והמשופץ והמרומם והמתנשא,

אל תיבהלו!

עיקבו אחרי המודעות ותלכו לאט לאט, אחד אחרי השני בנתינת יד ליד ורגל לרגל... עדי תגיעו אל משכן ה' והיכל תיוסד בראש הרים. ונבא בקריאה של חיבה לכלל האברכים היקרים כל אחד כפי מצבו שיהיה אז [עתים שוטה עתים חלומה...] לבא לקחת חבל בשמחתנו לשוב אתנו משוש לכבוד יציאתנו [מהדעת]

"נאך דער רבי!"